

**Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.):
συνεργατικές δράσεις και προκλήσεις για ένα ομόθεμο δίκτυο
ελληνικών βιβλιοθηκών**

Χριστίνα Δεληόγλου

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Αν. Προϊσταμένη Βιβλιοθήκης
Πατησίων 76, 10434, Αθήνα
τηλ.: +30 210 8203261, 210 8218856
fax: +30 2108221456
e-mail : cid@aub.gr
<http://www.aub.gr/library>

Βασιλική Ρηγάκου

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Υπεύθυνη Κέντρου Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης
Πατησίων 76, 10434, Αθήνα
τηλ.: +30 210 8203261, 210 8218856
fax: +30 2108221456
e-mail : vrigakou@aub.gr
<http://www.aub.gr/library>

Ιφιγένεια Βαρδακώστα

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Υπεύθυνη Λειτουργίας Βιβλιοθήκης
Ελ. Βενιζέλου 70, 17671, Καλλιθέα
τηλ.: 210 9549170
e-mail: ifigenia@hua.gr
<http://www.library.hua.gr/>

Εύα Τουλίτση

Βιβλιοθήκη
Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
Βιβλιοθηκονόμος
Αμερικής 11, 10672, Αθήνα
τηλ.: +30 2103676347
e-mail: eva@kepe.gr
<http://library.kepe.gr>

**Hellenic Economic Library Network (H.E.L.I.N.):
cooperative activities and challenges for a disciplinary network of Greek libraries**

Christina Delioglou

Library and Information Center
Athens University of Economics and Business
Chief Librarian
Patission 76, 10434, Athens
tel.: +30 210 8203261, 210 8218856
fax : +30 2108221456
e-mail : cid@aueb.gr
<http://www.aueb.gr/library>

Vasiliki Rigakou

Library and Information Center
Athens University of Economics and Business
Responsible for European Documentation Center
Patission 76, 10434, Athens
tel.: +30 210 8203261, 210 8218856
fax : +30 2108221456
e-mail : vrigakou@aueb.gr
<http://www.aueb.gr/library>

Ifigenia Vardakosta

Library and Informational Center
Xarokopio University
Chief Librarian
El. Venizelou 70, 17671, Kallithea
tel.: 210 9549170
e-mail: ifigenia@hua.gr
<http://www.library.hua.gr/>

Eva Toulitsi

Library
Centre of Planning and Economic Research
Librarian
Amerikis 11, 10672, Αθήνα
tel.: +30 2103676347
e-mail: eva@kepe.gr
<https://www.kepe.gr/index.php/el/bibliothiki>

Περίληψη

Η εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει το Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.), το οποίο συγκροτήθηκε το 2012 και αποτελεί απόρροια της συνεργασίας βιβλιοθηκών πανεπιστημίων, τραπεζικών ιδρυμάτων, ερευνητικών και κυβερνητικών φορέων της χώρας με συνεκτικό δεσμό τις συλλογές, τις πηγές και τις υπηρεσίες πληροφόρησης οικονομικού περιεχομένου. Ο σχηματισμός του δικτύου αποτελεί αντίδραση στις ποικίλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι οικονομικές βιβλιοθήκες τα τελευταία χρόνια στην προσπάθειά τους αφενός να παραμείνουν σταθερά στο χρόνο σημεία παροχής της οικονομικής γνώσης, σκέψης και πληροφορίας και αφετέρου να προσφέρουν ανελλιπώς ποιοτικές υπηρεσίες στην κοινότητα που εξυπηρετούν: διδάσκοντες, ερευνητές, φοιτητές, στελέχη οργανισμών, τραπεζών, επιχειρήσεων, ευρύ κοινό.

Στην παρούσα εργασία αιτιολογείται η βαρύτητα της οικονομικής πληροφορίας τόσο στο χώρο της εκπαίδευσης και της έρευνας όσο και στον επαγγελματικό στίβο και στην καθημερινότητα των πολιτών, προσδιορίζεται η αξία των βιβλιοθηκών για την πρόσβαση σε αυτό το περιεχόμενο αλλά και υπογραμμίζεται η δυναμική των συνεργασιών σε ένα σύγχρονο και απαιτητικό περιβάλλον πληροφόρησης. Ειδικότερα, η εργασία περιγράφει λεπτομερώς τους λόγους και τις αιτίες που οδήγησαν στη συγκρότηση του δικτύου καθώς και την αποστολή του, τους στόχους του, την οργάνωσή του, τον τρόπο εργασίας και τη δυνατότητα διεύρυνσής του. Επίσης, γίνεται αναφορά στις συλλογές και τις υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας που προσφέρονται στα πλαίσια της συνεργασίας των βιβλιοθηκών του δικτύου ενώ γίνεται ιδιαίτερη μνεία στις δράσεις που έχουν υλοποιηθεί ή είναι σε εξέλιξη όπως η εναρκτήρια ημερίδα, οι δύο κύκλοι διαλέξεων οικονομικού περιεχομένου για βιβλιοθήκες και οι ενημερωτικές επισκέψεις.

Τέλος, επιχειρείται μία αποτίμηση των συνεργατικών αποτελεσμάτων των πέντε πρώτων ετών ύπαρξης του δικτύου όπου αναδεικνύεται πώς η διαφορετικότητα των μελών του ΔΙ.Ο.ΒΙ. αξιοποιείται και λειτουργεί ως πλεονέκτημα που δίνει δυναμική και ώθηση για τα επόμενα χρόνια ώστε να αντιμετωπιστούν με επιτυχία οι προκλήσεις του μέλλοντος.

Λέξεις κλειδιά: συνεργατικά δίκτυα, οικονομικές βιβλιοθήκες, δίκτυα βιβλιοθηκών, ΔΙΟΒΙ, συνεργασίες.

Abstract

This paper aims to present the Hellenic Economic Library Network (H.E.L.I.N.) that was set up in 2012, as a result of cooperation between academic, bank, research and government libraries with coherent link their economic collections, resources and information services. The formation of this network was the reaction to various difficulties economic libraries are facing during the recent years, in an effort, on the one hand, to remain as constant spots of economic knowledge, thinking and information, and on the other hand, to keep offering quality services to their communities: professors, researchers, students, executives from banks, organizations, enterprises and the public in general.

This paper explains the importance of economic and financial information in the field of education and research, professional and everyday life. The value of libraries in accessing this content is also defined as well as the role of cooperation in a modern and challenging information environment. In particular, this paper is describing the reasons that led to network formation, its mission, its aims and objectives, its organization, its working method and the possibility for enlargement. In addition, this paper includes reference to collections and added value services that are available due to collaboration between the libraries of this network. It also presents actions that have been completed or are in progress, such as an one-day scientific conference, two lecture circles on economics for libraries and library tours.

Finally, an evaluation of this cooperation during the first five years of H.E.L.I.N. existence is attempted in an effort to show how different profiles between members can turn into advantage in order to boost network's potential and face successfully future challenges.

Keywords: cooperative networks, economic libraries, library networking, HELIN, synergies.

1. Ανάγκη συνεργασίας και προσδοκώμενα οφέλη

Ο κύριος λόγος δημιουργίας ενός συνεργατικού δικτύου είναι η κάλυψη κάποιας ανάγκης. Η ανάγκη οδήγησε τις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες τη δεκαετία του '90 στα πρώτα συνεργατικά βήματα σε μία προσπάθεια να ανταποκριθούν στα υψηλά κόστη των συνδρομών των περιοδικών και να αυξήσουν το όφελος της πρόσβασης, η ανάγκη οδήγησε τις βιβλιοθήκες στη δημιουργία κοινών καταλόγων και η ανάγκη τις οδήγησε να δημιουργήσουν ένα συλλογικό όργανο με το όνομα ΣΕΑΒ, το οποίο αποτελεί το κορυφαίο ελληνικό παράδειγμα συνεργασίας βιβλιοθηκών.

Στην εκπνοή της πρώτης δεκαετίας της νέας χιλιετίας οι βιβλιοθήκες έβγαιναν από μία περίοδο δύο δεκαετιών ευημερίας & συνεχούς ανάπτυξης¹. Οι μειωμένοι προϋπολογισμοί που ακολούθησαν για τις βιβλιοθήκες, η ανάγκη για διατήρηση του υψηλού επιπέδου υπηρεσιών που είχε δημιουργηθεί τα προηγούμενα χρόνια και οι διαφαινόμενες δυσκολίες στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, οδήγησε στην ιδέα της δημιουργίας ενός δικτύου βιβλιοθηκών με οικονομική θεματολογία. Όπως συμβαίνει σε ανάλογες περιπτώσεις, η ιδέα ξεκίνησε από την άτυπη και διερευνητική συζήτηση μεταξύ ανθρώπων που εργάζονται σε οικονομικές βιβλιοθήκες, ζητώντας τρόπους να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους και να ανταλλάξουν ιδέες και πηγές, ώστε να ανταποκριθούν ορθότερα στις πληροφοριακές απαιτήσεις της κοινότητάς τους².

Ασφαλώς και παραδοσιακά, προϋπήρχε του δικτύου κουλτούρα συνεργασίας ανάμεσα στις συγκεκριμένες βιβλιοθήκες, εξαιτίας της θεματικής ομοιότητας των πηγών τους. Το 2012, λόγω της δραστηκής μείωσης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, αποτέλεσε τον κατάλληλο χρόνο κατά τον οποίο ωρίμασαν οι συνθήκες, για να αντιμετωπίσουν τα ιδρύματα την πρόκληση των νέων κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, ενώνοντας τις δυνάμεις τους, προκειμένου να ενισχύσουν τη λειτουργία των βιβλιοθηκών τους³. Δέκα αρχικά βιβλιοθήκες, επανεξέτασαν τη στρατηγική τους και αναζήτησαν λύσεις μέσω της συμμετοχής τους σε μια ομάδα, αναγνωρίζοντας την αξία της συνεργασίας και επενδύοντας χρόνο και πόρους σε αυτήν⁴.

2. Όραμα, αποστολή και στόχοι

Ο πυρήνας του δικτύου σχηματίστηκε πριν πέντε χρόνια από βιβλιοθήκες που εποπτεύονται από φορείς με διαφορετική οργανωτική δομή και διαφορετική στόχευση: τραπεζικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και υπουργεία. Αυτή η ανομοιογένεια ως προς το νομικό καθεστώς που τους διέπει και η οποία φαινομενικά μοιάζει ανασταλτικός παράγοντας στη συνεργασία, αποτέλεσε και το μεγάλο πλεονέκτημα του δικτύου. "Η ιδιαιτερότητα του εγχειρήματος έγκειται στο ότι ο "μόνος" κοινός τόπος των συνεργαζόμενων οικονομικών βιβλιοθηκών είναι το θέμα που πραγματεύονται: η οικονομία" (Τσιμπόγλου, 2015).

Σε αυτό το πλαίσιο οι βιβλιοθήκες, τεσσάρων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων: του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, του Τμήματος Οικονομικής

¹ Ειδικά οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είχαν λάβει χρηματοδοτήσεις από τα κοινοτικά κονδύλια των προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ.

² Σεμερτζάκη, 2015

³ Κατσιρίκου, 2015

⁴ Βαρδακώστα, 2015

Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, τεσσάρων τραπεζικών ιδρυμάτων : της Alpha Bank, της Εθνικής Τράπεζας, του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς και της Τράπεζας της Ελλάδος, ενός ερευνητικού κέντρου: του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, καθώς και του σημερινού Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, αποτέλεσαν ένα νέο, ομόθεμο⁵ δίκτυο, το Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών, γνωστό και ως ΔΙ.Ο.ΒΙ⁶.

Το **όραμα** αυτής της συνεργασίας, σε συνάρτηση με τις ανάγκες που ήρθε να καλύψει η δημιουργία του ΔΙ.Ο.ΒΙ., είναι τα προσδοκώμενα οφέλη που αναμένει κάθε συμμετέχον μέλος, τα οποία περιγράφονται στις καταγεγραμμένες βασικές αρχές του Δικτύου. Από τις πρώτες συναντήσεις των μελών ορίστηκαν οι βασικές αρχές, περιλαμβάνοντας την αποστολή, τους στόχους και τις ενέργειες που προτίθετο να αναλάβει η κάθε βιβλιοθήκη. Σύμφωνα με αυτές, **αποστολή** του ΔΙ.Ο.ΒΙ. αποτελεί η συνεργασία των βιβλιοθηκών – μελών για την ανταλλαγή υπηρεσιών και πόρων σχετικών με συλλογές οικονομικού περιεχομένου, με απώτερη επιδίωξη την ποιοτικότερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση της κοινότητας των χρηστών τους.

Οι επιμέρους **στόχοι** που ορίστηκαν στις βασικές αρχές του ΔΙΟΒΙ σχετίζονται με:

- υπηρεσίες πληροφόρησης από τις βιβλιοθήκες – μέλη προς το κοινό τους,
- διαδανεισμό έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, στα πλαίσια των προβλεπόμενων συμβάσεων και περιορισμών,
- διερεύνηση της πιθανής κοινής αγοράς ηλεκτρονικών πηγών κοινού ενδιαφέροντος,
- κοινή πολιτική ανάπτυξης συλλογών, ώστε κάθε βιβλιοθήκη να αναπτύσσει τη συλλογή της σε θεματικές ενότητες που αποτελούν τον κορμό των δραστηριοτήτων του γονεϊκού ιδρύματος, ώστε να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και η απώλεια πόρων,
- ένταξη νέων μελών, μετά από συζητήσεις μαζί τους και μελέτη του έργου και του οφέλους του εγχειρήματος.

Οι καταγεγραμμένοι στόχοι δεν είναι στατικοί, αναθεωρούνται ή και εμπλουτίζονται όταν προκύπτει τέτοια ανάγκη και αποτελούν το συλλογικό όραμα αυτής της συνεργασίας. Από αυτούς, εκπορεύονται και όλες οι ενέργειες που αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν τα μέλη του Δικτύου. Η κοινή στόχευση και το κοινό όραμα δημιουργούν κατά τη διάρκεια της συνεργασίας αυτής ενθουσιασμό και διάθεση για κοινή δράση και επίλυση των θεμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συνεργασία είναι εθελοντική και επομένως οι κοινοί στόχοι και ο ενθουσιασμός είναι ο κύριος συνδετικός κρίκος για την ομαλή λειτουργία του Δικτύου.

3. Τρόπος Εργασίας

Με την ολοκλήρωση της καταγραφής των βασικών αρχών, κάθε συμμετέχουσα βιβλιοθήκη αιτήθηκε στον εποπτευόμενο φορέα της, με όποιο τρόπο έκρινε, τόσο τη συμμετοχή της στο ΔΙ.Ο.ΒΙ. όσο και τη συμμετοχή εκπροσώπου του προσωπικού της στις τακτικές συναντήσεις του Δικτύου, προκειμένου να έχει την πλήρη στήριξη του φορέα στον οποίον υπάγεται. Η κύρια πρόκληση, όμως, εστιάζεται στη συμμετοχή διαφορετικής προέλευσης και στόχευσης βιβλιοθηκών, που διέπονται από:

- ανισότητα προϋπολογισμών,

⁵ Για το επίθετο "ομόθεμος" βλέπε το "Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας", έκδοση της Ακαδημίας Αθηνών, σε επιμέλεια Χριστόφορου Χαραλαμπίδη, (2014), σελ. 1159 .

⁶ Η αγγλική ονομασία του Δικτύου είναι Hellenic Economic Library Network (H.E.LI.N.).

- ποικιλομορφία υλικού,
- διακυμάνσεις στον αριθμό προσωπικού,
- διαφοροποιήσεις ως προς τον κανονισμό λειτουργίας.

Αυτές ακριβώς οι διαφορές ήταν και ο κύριος λόγος για τον οποίο η δημιουργία του ΔΙ.Ο.ΒΙ. **δεν ακολούθησε τις συνήθεις οργανωτικές δομές των συνεργατικών σχημάτων**, όπως για παράδειγμα ο ΣΕΑΒ⁷, αλλά διαμορφώθηκε ως εξής:

- Επιλογή οριζόντιου διοικητικού σχήματος. Όλα τα μέλη αποφασίζουν από κοινού και θεωρούνται ισότιμα.
- Απουσία οικονομικής συνδρομής. Τα μέλη αναγνωρίζουν ότι λόγω μειωμένων προϋπολογισμών για πολλά από τα συμμετέχοντα ιδρύματα, η επιβολή συνδρομής θα σήμαινε και την αδυναμία συμμετοχής τους στο Δίκτυο.
- Συμμετοχή του κάθε μέλους με γνώμονα το αμοιβαίο όφελος και τις δυνατότητες του σε προσωπικό, υπηρεσίες κλπ.
- Δικαίωμα αποχώρησης του κάθε μέλους χωρίς κανένα κόστος, οποιαδήποτε στιγμή αυτό επιλέξει.

Οι **συναντήσεις των μελών** διεξάγονται σε μηνιαία βάση, εκ περιτροπής, σε κάποιον από τους χώρους των μελών. Το μέλος που φιλοξενεί τη συνάντηση προεδρεύει στη συζήτηση και έχει την ευθύνη έκδοσης των πρακτικών. Τα πρακτικά κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στα μέλη, τα οποία έχουν τη δυνατότητα βελτιώσεων του κειμένου. Το τελικό κείμενο αποστέλλεται εκ νέου για ενημέρωση σε όλα τα μέλη. Σημειώνεται ότι όλα τα μέλη έχουν το δικαίωμα να θέσουν ζητήματα προς διαβούλευση. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατόπιν συζήτησης και συμφωνίας όλων των μελών.

Η δημιουργία λογότυπου του Δικτύου⁸, η ανάπτυξη ιστοσελίδας, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενημερωτικών φυλλαδίων που περιέχουν τις ετήσιες δραστηριότητες σε ελληνική και αγγλική γλώσσα, η ανάπτυξη σελίδων κοινωνικής δικτύωσης, αποτέλεσαν τις **πρώτες δραστηριότητες** του ΔΙ.Ο.ΒΙ. στο ξεκίνημα της λειτουργίας του.

Δαπανήθηκε αρκετός χρόνος προκειμένου τα μέλη να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανακαλύψουν την κουλτούρα των άλλων μελών, τον τρόπο με τον οποίο εργάζονται, τις οργανωτικές τους δομές και να αποκτήσουν κοινό βηματισμό στη συνεργασία αυτή. Για το λόγο αυτό, στην αρχή της συνεργασίας τα αποτελέσματα δεν ήταν άμεσα ορατά. Με την επιμονή και την πίστη στους αρχικούς στόχους, τα μέλη αποκόμισαν πολύτιμη εμπειρία από τη δημιουργία αυτής της εθελοντικής ομάδας από ανομοιογενή στοιχεία που μπορεί να συνοψιστεί στα εξής:

- Όλα τα μέλη δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες. Τα μέλη οφείλουν να συμβιβάζονται και να είναι ανεκτικά με τις αδυναμίες των άλλων μελών καθώς είναι σε όλους μας κατανοητό ότι οι αυστηροί κανόνες δεν ευνοούν τις συνεργασίες.
- Διαφωνίες υπάρχουν, αλλά η διάθεση για συμβιβασμό εξομαλύνει τις διαφορές.
- Η αμοιβαία εμπιστοσύνη και ο σεβασμός είναι απαραίτητα συστατικά της επιτυχίας μιας συνεργατικής δράσης. Η δημιουργία αμοιβαίου κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργατικού πνεύματος είναι χρονοβόρα διαδικασία. Άρχισε να καλλιεργείται όταν φάνηκαν τα πρώτα αποτελέσματα.

⁷ Βαρδακώστα, 2015.

⁸ Πρόκειται για ένα γεωμετρικό γραφιστικό σχήμα, που αναπαριστά την ένωση που προκύπτει μέσα από διαφορετικά μεταξύ τους πράγματα, περισσότερες πληροφορίες για το συμβολισμό του λογότυπου στο <http://diioi.lib.unipi.gr/index.php/features-mainmenu-48/2015-09-21-18-26-30>

- Η εμπλοκή και άλλων υπαλλήλων από τις συμμετέχουσες βιβλιοθήκες στις δράσεις εκτός από τους εκπροσώπους του ΔΙ.Ο.ΒΙ. καθώς και η μεταλαμπάδευση του ενθουσιασμού σε αυτούς, είναι απαραίτητο συστατικό της επιτυχίας.
- Η συνεργασία με ανθρώπους που προέρχονται από διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα, εμπλουτίζει τις γνώσεις και ανοίγει το δρόμο για την υιοθέτηση καλών πρακτικών.
- Η ανταλλαγή εμπειρίας και γνώσεων μεταξύ των μελών για την ικανοποίηση αιτημάτων χρηστών και την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν στη λειτουργία μιας βιβλιοθήκης, δηλαδή η συμπληρωματικότητα, αποτελεί ίσως το σπουδαιότερο όφελος για τους τελικούς χρήστες κάθε βιβλιοθήκης.
- Η αξιοποίηση όλου του διανοητικού κεφαλαίου⁹ των οικονομικών βιβλιοθηκών σε συνεργατική βάση αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη προστιθέμενη αξία για τους συμμετέχοντες φορείς.

4. Επικοινωνία

Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας μιας τέτοιας συλλογικής προσπάθειας είναι τα κανάλια επικοινωνίας που έχουν επιλεγεί. Επειδή η επιτυχία του Δικτύου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την υποστήριξη των διοικήσεων που εποπτεύουν τις βιβλιοθήκες, με πρωτοβουλία των μελών γίνονται αναφορές προς τις διοικήσεις των οργανισμών για τις δράσεις του Δικτύου.

Ενημέρωση λαμβάνει επίσης και το προσωπικό των βιβλιοθηκών, έτσι ώστε να συμμετέχει ενεργά, λαμβάνοντας μέρος στις εκδηλώσεις αλλά και συμμετέχοντας στην υλοποίηση των δράσεων. Δεν υπάρχει τυπικός τρόπος, αυτός ποικίλει ανάλογα με την κουλτούρα κάθε βιβλιοθήκης. Η επικοινωνία μεταξύ των εταίρων, που είναι καθημερινή, έχει πλέον διαμορφωθεί και στηρίζεται σε ένα μείγμα παραδοσιακής επικοινωνίας (τηλέφωνο), επικοινωνίας υποβοηθούμενης από την τεχνολογία (e-mail), γραπτών αναφορών (ημερήσια διάταξη, πρακτικά), διαπροσωπικής επικοινωνίας (συναντήσεις) αλλά και κοινωνικών επαφών, ακόμη και εκτός εργασίας.

Το πλέον απαραίτητο κανάλι επικοινωνίας του Δικτύου είναι η κοινοποίηση των δράσεων στο επιδιωκόμενο κοινό, καθώς και η ανάπτυξη επίσημων και ανεπίσημων τρόπων ενημέρωσης του κοινού για τα οφέλη της δικτύωσης αυτής. Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα του ΔΙ.Ο.ΒΙ., στα κοινωνικά δίκτυα και στις ιστοσελίδες των μελών, ενημέρωση των επωφελούμενων χρηστών για την ύπαρξη του Δικτύου στο πλαίσιο των απαντήσεων στα ερευνητικά ερωτήματα που θέτουν, ενημερωτικά φυλλάδια, δελτία τύπου, αποστολή ενημερωτικών μηνυμάτων σε επαγγελματικές λίστες, αποτελούν μέσα επικοινωνίας του Δικτύου. Ειδικά η κοινή ιστοσελίδα <http://diovi.lib.unipi.gr/index.php>¹⁰ αποτελεί πολύ σημαντικό συνεργατικό μέσο ενημέρωσης και πληροφόρησης για το Δίκτυο και τα μέλη του, για τις δράσεις και εκδηλώσεις αλλά και για την επικοινωνία κάθε ενδιαφερόμενου.

⁹ Κωσταγιόλας, 2015.

¹⁰ Φιλοξενείται και υποστηρίζεται τεχνικά από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πειραιώς, η οποία επίσης εμπλουτίζει την ιστοσελίδα με τις προτάσεις όλων των μελών.

5. Πόροι

Το Δίκτυο δεν έχει καταφέρει ακόμη να χρηματοδοτείται σε τακτική βάση από κάποιο φορέα, ούτε οι δράσεις οι οποίες αναλαμβάνει του προσφέρουν οικονομικά οφέλη. Παρόλα αυτά, η κατανόηση της αξίας του δικτύου και των ωφελημάτων μιας τέτοιας συνέργειας από τις διοικήσεις των οργανισμών που εποπτεύουν τις βιβλιοθήκες - μέλη, του έχουν επιτρέψει να πραγματοποιήσει δράσεις που έχουν χρηματοδοτηθεί. Η χρηματοδότηση αφορά άλλοτε τη διαθεσιμότητα του χώρου στον οποίο λαμβάνουν χώρα οι δράσεις, άλλοτε την ανάληψη του κόστους οργάνωσης μιας εκδήλωσης, άλλοτε τη διάθεση ανθρώπινων πόρων για την υλοποίηση μιας δράσης, άλλοτε τη διάθεση πόρων για έκδοση ενημερωτικού και προωθητικού υλικού, κ.ά.

Η συνεργασία όμως που απαιτεί το Δίκτυο και η εμπλοκή του ανθρώπινου παράγοντα των βιβλιοθηκών που συμμετέχουν, γίνεται σε εθελοντική βάση από ανθρώπους που έχουν πλέον πειστεί ότι αξίζει να προσφέρουν τις γνώσεις και το χρόνο τους για να βελτιώσουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες τους. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι όλοι όσοι συνεισφέρουν (οι ομιλητές, το γραμματειακό προσωπικό, κλπ.) προσφέρουν αφίλοκερδώς τις υπηρεσίες τους με στόχο την αρτιότερη κάθε φορά διοργάνωση.

6. Δράσεις

Η ουσιαστική εκκίνηση του Δικτύου και η ευρύτερη γνωστοποίησή του ξεκινά με την **ημερίδα** που διοργάνωσε στις **6 Μαρτίου 2015** με τίτλο «**Η συμβολή των οικονομικών βιβλιοθηκών στην έρευνα και την ανάπτυξη**»¹¹. Στόχος της ημερίδας ήταν η παρουσίαση και η ανάδειξη της συμβολής των οικονομικών βιβλιοθηκών σε θέματα όπως η έρευνα, η ανάπτυξη και η επιχειρηματικότητα. Οι ομιλητές, που κλήθηκαν, προέρχονταν από τον ακαδημαϊκό, ερευνητικό και τραπεζικό χώρο, από φορείς - μέλη του ΔΙ.Ο.ΒΙ. αλλά και από άλλους φορείς, προκειμένου να μοιραστούν τις εμπειρίες τους από τις βιβλιοθήκες, με σκοπό να γίνουν γνωστές από τους ίδιους τους χρήστες οι ανάγκες, να συμπεριληφθούν νέες ιδέες στον προγραμματισμό και να βελτιωθούν οι υπηρεσίες του Δικτύου¹². Τα αποτελέσματα της ημερίδας¹³ ήταν ενθαρρυντικά, καθώς εξελήφθησαν ως η απαρχή ενός νέου διαλόγου μεταξύ χρηστών και οικονομικών βιβλιοθηκών. Οι μετέχοντες συμφώνησαν ότι οι ενέργειες του ΔΙ.Ο.ΒΙ. κατατείνουν στην ικανοποίηση των αυξημένων απαιτήσεων της κοινότητας των χρηστών¹⁴.

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την ημερίδα ήταν η ανάγκη των συμμετεχόντων για εκπαίδευση και εξοικείωση σε βασικές οικονομικές έννοιες από ειδικούς της οικονομίας. Το ΔΙ.Ο.ΒΙ. ανταποκρίθηκε σε αυτή την ανάγκη και το **2016** διοργανώθηκε ο **Πρώτος Κύκλος Διαλέξεων Οικονομικού Περιεχομένου για Βιβλιοθήκες**¹⁵, πραγματοποιώντας ανοικτή πρόσκληση για μία σειρά διαλέξεων σχετικών με τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη, τα δημόσια οικονομικά, τις χρηματοπιστωτικές αγορές, τον

¹¹ Φιλοξενήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος.

¹² Η εκδήλωση μαγνητοσκοπήθηκε από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και κάθε ομιλία είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο <http://www.blod.gr>.

¹³ Το ΚΕΠΕ ανέλαβε την έκδοση των πρακτικών που διατέθηκαν σε πολλές βιβλιοθήκες και είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα https://www.kepe.gr/images/eidikes_ekdoseis/Praktika_Hmeridas.pdf

¹⁴ Βαρδακώστα, 2015

¹⁵ Συμμετείχαν 12 ομιλητές, όλοι τους διακεκριμένοι επιστήμονες στον τομέα τους, προερχόμενοι από πανεπιστήμια, τραπεζικά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, υπουργεία. Ο αριθμός των συμμετεχόντων ανήλθε σε 333.

τραπεζικό τομέα, την ενιαία νομισματική πολιτική, το διεθνές οικονομικό περιβάλλον και τις αντίστοιχες πηγές¹⁶.

Για το **2017** προγραμματίστηκε η **συνέχιση του κύκλου των διαλέξεων οικονομικού περιεχομένου** η οποία εμπλουτίστηκε με νέα θεματολογία. Παράλληλα προγραμματίστηκε η **διοργάνωση ενημερωτικών επισκέψεων στις βιβλιοθήκες - μέλη του ΔΙ.Ο.ΒΙ.** Αυτή ήταν άλλωστε και μία βασική πρόταση των συμμετεχόντων στις προηγούμενες εκδηλώσεις. Κύριο στόχο των επισκέψεων αποτέλεσε η εξοικείωση του κοινού με τους χώρους και τις συλλογές και η ενημέρωση για τις προσφερόμενες υπηρεσίες των μελών, μεμονωμένα αλλά και ως Δίκτυο. Κάθε βιβλιοθήκη θέλησε να αναδείξει τις ειδικές (έντυπες και ψηφιακές) πηγές και υπηρεσίες που τις προσδίδουν προστιθέμενη αξία και να προβάλλει την "κρυμμένη" οικονομική πληροφορία που μπορεί να αναζητήσει ένας ερευνητής. Ορισμένες επισκέψεις πλαισιώθηκαν από ομιλίες οικονομικού ή βιβλιοθηκονομικού περιεχομένου, ενώ άλλες συνοδεύτηκαν από επισκέψεις σε εκθέσεις μουσεία, αρχεία των ιδρυμάτων με οικονομικό πάντοτε προσανατολισμό¹⁷.

Μεγάλη προσπάθεια καταβάλλεται από όλα τα μέλη ώστε οι δράσεις να γνωστοποιούνται έγκαιρα, τόσο στο ειδικό κοινό από το χώρο των βιβλιοθηκών και των σχετικών φορέων, όσο και στο ευρύτερο ακροατήριο. Η είσοδος είναι ελεύθερη και δίνεται βεβαίωση συμμετοχής. Μάλιστα έχει διαμορφωθεί από τους έως τώρα συμμετέχοντες ένας κατάλογος "φίλων" του Δικτύου που συνεχώς διευρύνεται και λαμβάνει άμεση ενημέρωση.

Για την **επόμενη τριετία**, το Δίκτυο προγραμματίζει την υλοποίηση των κάτωθι δράσεων:

- ημερίδα η οποία θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο του 2018,
- βιβλιοπαρουσιάσεις οικονομικού περιεχομένου, έχει κατατεθεί πρόταση από το Δίκτυο στο πλαίσιο της Αθήνας - Παγκόσμιας Πρωτεύουσας Βιβλίου 2018,
- τρίτο κύκλο διαλέξεων οικονομικού περιεχομένου για το 2019,
- ενημερωτικές επισκέψεις στις βιβλιοθήκες - μέλη για το 2020 και παρουσίαση των νέων μελών.

7. Αξιολόγηση

Αναπόσπαστο κομμάτι της λειτουργίας του δικτύου, η αξιολόγηση αποτελεί το μέσο που επηρεάζει και καθορίζει τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με τις δράσεις που θα υλοποιηθούν.

Έτσι, η πρώτη ημερίδα αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες με τη μέθοδο των ερωτηματολογίων και το ΔΙ.Ο.ΒΙ. αξιοποίησε τις πληροφορίες και τα σχόλια για να εκτιμήσει την ικανοποίηση και τις ανάγκες των συμμετεχόντων, όπως και να προγραμματίσει τις μελλοντικές δράσεις του. *"Η συμμετοχή του κοινού επιβεβαίωσε το αίτημα για κάλυψη πληροφοριακών αναγκών αναφορικά με την οικονομική πληροφορία, καθώς και την προοπτική του ΔΙ.Ο.ΒΙ. στη συμβολή της διάχυσης της οικονομικής πληροφορίας και των πηγών της σε ποικίλες κατηγορίες πληθυσμού"* σύμφωνα με τη συγκεντρωτική Αξιολόγηση του Α' Κύκλου Διαλέξεων¹⁸.

¹⁶ Υπήρξε μέριμνα για τη βιντεοσκόπηση των διαλέξεων και για όσες εξασφαλίστηκε η συναίνεση του ομιλητή υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης μέσα από την ιστοσελίδα του ΔΙ.Ο.ΒΙ. στην οποία επίσης είναι αναρτημένο το εκπαιδευτικό και φωτογραφικό υλικό των διαλέξεων, όπως και στα κοινωνικά δίκτυα. Δημιουργήθηκε μάλιστα ειδικό κανάλι στο YouTube για την ανάρτηση του υλικού αυτού.

¹⁷ Ο προγραμματισμός, οι ανακοινώσεις, οι παρουσιάσεις, οι ομιλίες των επισκέψεων αναρτώνται συστηματικά στην [ιστοσελίδα του ΔΙ.Ο.ΒΙ.](https://www.docdroid.net/9fWg3bj/axiologisi-final-20161.pdf)

¹⁸ Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Δικτύου <https://www.docdroid.net/9fWg3bj/axiologisi-final-20161.pdf> (Βαρδακώστα, 2017)

8. Διεύρυνση

Η ωρίμανση της συνεργασίας των μελών του ΔΙ.Ο.ΒΙ σε συνδυασμό με την επιδιωκόμενη εξωστρέφεια αλλά και το ενδιαφέρον άλλων βιβλιοθηκών για τη συμμετοχή τους στο ΔΙ.Ο.ΒΙ., οδήγησαν τον τελευταίο χρόνο στη θέσπιση της διαδικασίας «Ένταξης νέων μελών». Σύμφωνα με αυτήν, ο ενδιαφερόμενος φορέας, εφόσον έχει ενημερωθεί για τον τρόπο λειτουργίας του Δικτύου, μπορεί να συμπληρώσει την σχετική αίτηση στον ιστότοπο του ΔΙ.Ο.ΒΙ. Το Δίκτυο, σε μελλοντική συνάντηση της ολομέλειας, αξιολογεί και αποφασίζει για την ένταξη του υποψήφιου μέλους και ενημερώνει τον φορέα εγγράφως για την απόφασή του.

9. Συμπεράσματα

Διανύθηκε μεγάλη απόσταση και απαιτήθηκε πολύ χρόνος και αρκετή επιμονή και πίστη στο όραμα της συνεργασίας των οικονομικών βιβλιοθηκών προκειμένου να εμφανιστούν τα πρώτα απτά αποτελέσματα της συνεργασίας αυτής. Τα συμμετέχοντα μέλη μοιράζονται το βάρος της συνεργασίας ανάλογα με τις δυνατότητές τους, τους πόρους, τα οφέλη αλλά και το ρίσκο της επιτυχίας ή της αποτυχίας τους. Υπάρχει καταγεγραμμένη αποστολή, εκφρασμένοι στόχοι, καθορισμένοι ρόλοι αναλόγως των δράσεων, ισότιμη συμμετοχή και μοιρασμένη ευθύνη σε μία προσπάθεια να λειτουργούμε όχι ως ένας οργανισμός αλλά ως συνεργαζόμενοι οργανισμοί που είμαστε συνδεδεμένοι μεταξύ μας. Η συνεργασία αυτή μας έχει προσφέρει τη δυνατότητα να γνωρίσουμε συναδέλφους από φορείς με διαφορετική εργασιακή κουλτούρα, διαφορετικό τρόπο σκέψης και ίσως διαφορετικό τρόπο εργασίας και παράλληλα να διευρύνουμε τις γνώσεις μας και τους πόρους που χρησιμοποιούμε για να ανταποκριθούμε στην καθημερινότητά μας. Εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές, οι οποίες όμως είναι σεβαστές, ενώ πλέον έχει επιτευχθεί μία ισορροπία ανάμεσα στις προτεραιότητες των επιμέρους φορέων και τις προτεραιότητες του Δικτύου.

Για τους λόγους αυτούς, το ΔΙ.Ο.ΒΙ. είναι έτοιμο πια να περάσει στην επόμενη φάση της συνεργασίας του, καλωσορίζοντας στο Δίκτυό του συγγενείς θεματικά βιβλιοθήκες που θα υιοθετήσουν το όραμά του, με κύριο στόχο τις βελτιωμένες υπηρεσίες προς την κοινότητά τους, την κοινότητα των ερευνητών και το ευρύ κοινό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαρδακώστα, Ι. (2017). «Αξιολόγηση Α' Κύκλου Διαλέξεων που διοργάνωσε το ΔΙ.Ο.ΒΙ. το 2016». Διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Δικτύου στο <https://www.docdroid.net/9fWg3bj/axiologisi-final-20161.pdf>

Βαρδακώστα, Ι. (2015). ΔΙΟΒΙ: η ανταπόκριση των οικονομικών βιβλιοθηκών στις προκλήσεις της εποχής. *HEAL Journal: Περιοδικό Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών* 2, 38-46.

Κατσιρίκου, Α. (2015). Η οικονομική πληροφορία και η προστιθέμενη αξία των βιβλιοθηκών, Στο *Η συμβολή των Οικονομικών Βιβλιοθηκών στην έρευνα και στην ανάπτυξη: πρακτικά ημερίδας ΔΙΟΒΙ*, Τράπεζα της Ελλάδος, 6 Μαρτίου (31-49). Αθήνα: ΚΕΠΕ.

Κωσταγιόλας, Π. (2015). Πρακτικές και οδηγίες αξιοποίησης του διανοητικού κεφαλαίου των οικονομικών βιβλιοθηκών για την έρευνα και την ανάπτυξη, Στο *Η συμβολή των Οικονομικών Βιβλιοθηκών στην έρευνα και στην ανάπτυξη: πρακτικά ημερίδας ΔΙΟΒΙ*, Τράπεζα της Ελλάδος, 6 Μαρτίου (117-128). Αθήνα: ΚΕΠΕ.

Σεμερτζάκη, Ε. (2015). Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών: μια πρωτοβουλία για κοινές δράσεις και υπηρεσίες, Στο *Η συμβολή των Οικονομικών Βιβλιοθηκών στην έρευνα και στην ανάπτυξη: πρακτικά ημερίδας ΔΙΟΒΙ*, Τράπεζα της Ελλάδος, 6 Μαρτίου (23-30). Αθήνα: ΚΕΠΕ.

Τσιμπόγλου, Φ. (2015). Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών: η ιδιαιτερότητα του εγχειρήματος, Στο *Η συμβολή των Οικονομικών Βιβλιοθηκών στην έρευνα και στην ανάπτυξη: πρακτικά ημερίδας ΔΙΟΒΙ*, Τράπεζα της Ελλάδος, 6 Μαρτίου (143-148). Αθήνα: ΚΕΠΕ.

Den Hoogen, S. & Parrott, D. (2012). Communication, Collaboration and Cooperation: An Evaluation of Nova Scotia's Borrow Anywhere, Return Anywhere (BARA) Multi-type Library Initiative. *The Journal of Academic Librarianship*, 38 (6), 321-325. Ανακτήθηκε 30.09.2017 από <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2012.08.004>